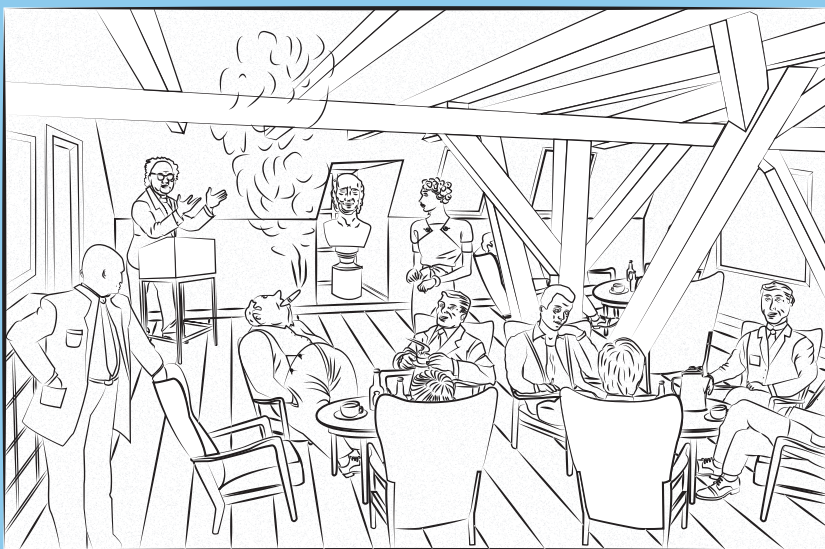

KONTINUITET OG RADIKALISME

Stuenterkresen og teologien i det 20. århundrede

Red. Kristoffer Garne og Rasmus Vangshardt

Red. Kristoffer Garne og Rasmus Vangshardt

Kontinuitet og radikalisme

Studenterkredsen og teologien
i det 20. århundrede

Forlaget Vartov
København,
2013

Kontinuitet og radikalisme. Studenterkredsen og teologien i det 20. århundrede

© Forfatterne og Forlaget Vartov

København, 2013

Redaktion: Kristoffer Garne og Rasmus Vangshardt

Omslag: Mads Nielsen

ISBN 978-87-87389-39-6

Udgivet med støtte fra:

Pastor Niels Møgelvangs Litteraturfond

Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse

Grundtvigsk Forum

Carlsen-Langes Legatstiftelse

Københavns Universitets Studiemiljøpulje

Forlaget Vartov v/ Grundtvigsk Forum

Vartov, Farvergade 27

1463 København K

Sats og produktion: Rosendahls Bogtrykkeri, Esbjerg

Printed in Denmark

»Der skal ligefrem i samtalerne om menneskets eksistens være saglig ufordragelighed. Der skal, mellem standpunkterne, være principiel religionskrig.«

– Johannes Lauridsen

Indhold

Til indledning	s. 11
Kap. 1:	
Grundtvigianernes Grundtvig. Tre tidsbilleder	s. 25
Anders Nørgaard: Grundtvigianerne og Grundtvig (1935)	s. 25
Kaj Thaning: Er Grundtvigianismen ufolkelig? (1943)	s. 29
Kristoffer Olesen Larsen: Grundtvigianismen set udefra (1951)	s. 32
Niels Thomsen: Farvel til Grundtvig (2013)	s. 36
Kap. 2:	
Hverdagsbarthianisme?	
Reception af den dialektiske teologi	s. 47
Regin Prenter: "Barthiansk" etik (1933)	s. 47
Torben Dijnes: Hverdagsbarthianisme (1934)	s. 51
Poul Engberg: Det levende ord (1935)	s. 56
Tine Reeh: Barthianisme i mellemkrigstiden (2013)	s. 60
Kap. 3:	
De ædles æt. Grundtvigianerne og nazismen	s. 71
Poul Engberg: Danmark og nazismen (1934)	s. 71
Hans Haarder: Historiens lære (1937)	s. 72
Sune Andresen: Var Grundtvig en heros og en heros-dyrker? (1939)	s. 77
Jes Fabricius Møller: Krogerup-hypotesen (2013)	s. 82
Kap. 4:	
Poesiens teologi. Hereticanerne og kristendommen	s. 95
Ole Wivel: Poesi og teologi (1949)	s. 95
Emil Frederiksen: Poesiens sandhed – poesiens skønhed (1950)	s. 99
Thorkild Skjerbæk: Litteratur og forkyndelse (1950)	s. 101
Anders Thyrring Andersen: Eksistens, dialog og skabelse (2013)	s. 107

Kap. 5:		
Den øjebliksteologiske forståelsesangst?		
Tidehverv og evangeliet	s. 125	
Bjørn Poulsen: Tidehvervs evangelium (1964)	s. 125	
Søren Krarup: Bjørn Poulsen og evangeliet (1964)	s. 128	
Henning Tjørnehøj: Kan Vorherre undvære Tidehverv? (1970)	s. 131	
Thomas Reinholdt Rasmussen:		
Når spaden klapper på gravens jord (2013)	s. 136	
Kap. 6:		
Forudforståelsens forståelse.		
Eksistensteologien i Danmark	s. 149	
Johs. Horstmann: Kritik og forkyndelse (1957)	s. 149	
K.E. Løgstrup: Kristendom uden den historiske Jesus (1965)	s. 154	
Jørgen K. Bukdahl: Tilstand og tilstand er to ting (1965)	s. 158	
Torben Bramming: Forkyndelse i elpærens klare skær (2013)	s. 164	
Kap. 7:		
Religionskrige på det tredje fakultet.		
Institutionen Johannes Lauridsen	s. 175	
Johannes Lauridsen:		
Bemærkninger om Grundtvig og Kierkegaard (1952)	s. 175	
Johannes Lauridsen: Synergisme eller gratis nåde (1965)	s. 179	
Johannes Lauridsen:		
Bemærkninger i Anledning af et Festskrift (1970)	s. 183	
Ole Jensen:		
Vederstyggeligheder for Herren. Laurids' linjevogterteologi (2013)	s. 188	
Kap 8:		
På naturens grænse. Skabelsteologiens genkomst	s. 201	
Ole Jensen:		
Teologisk argumentation for tesen: Forurening er blasfemi (1972)	s. 201	
Knud Münster: Økologiens forurening af teologien (1972)	s. 206	
Svend Bjerg: Guden i stenen, ilden og vandet (1973)	s. 209	
Viggo Mortensen: At leve af det, vi har fået givet (2013)	s. 213	
Kap. 9:		
Fortællingens magt. Det narratives indtog	s. 223	
Peter Widmann:		
Indvendinger mod talen om "metaforisk sandhed" (1980)	s. 223	
Peter Kemp: Genfortællingens magt i den etiske erfaring (1981)	s. 227	
Johannes Sløk: Den skrækkelige historie (1982)	s. 232	
Hans Hauge: Dengang alle fortalte (2013)	s. 237	
Kap. 10:		
Det helliges former. Æstetisk teologi	s. 247	
Jørgen K. Bukdahl: Teologi og æstetik (1978)	s. 247	
Hans Hauge og Per Højholt (brevveksling):		
At blive røvendt af Vorherre (1981)	s. 251	
Jørgen Dehs: Genopdagelsen af det moderne (1987)	s. 253	
Dorthe Jørgensen:		
Teologisk æstetik i Norden?		
Den 'æstetiske vending' til diskussion (2013)	s. 257	
Kap 11:		
"Sacrum est simulacrum". Teologi og det postmoderne	s. 271	
Helmuth Friis: Den glade nihilisme (1984)	s. 271	
Thorkild Grosbøll:		
Den guddommelige komedie på flueben (1990)	s. 275	
Niels Grønkjær: Indøvelse i det tilfældige (1991)	s. 280	
Carsten Pallesen:		
Metonymiske erindringer fra livet i troerne (2013)	s. 283	
Noter til kilderne	s. 298	
Om bidragsyderne	s. 307	

Til indledning

Studenterkredsens trang til at fejre sig selv svigter aldrig. Det er før blevet slået fast, formentlig af den grund at det er korrekt. Nu fylder den gamle grundtvigske studenteforening så 125 år, og det skal naturligvis fejres, hvis de gamle ord skal være sande. Fejret bliver det også, og denne bog er kun en del af det. Som så mange gange før bliver der utvivlsomt også denne gang holdt skåltaler om Kredens ånd, uddelt hyldester til det aftryk, den sætter på de unge mennesker, der har deres gang i den, givet advarsler om det farlige i at fejre jubilæer, for det er ikke altid, at man overlever dem, samt leveret de evige (og helt rigtige) anklager om, at Kredsen er et esoterisk foretagende.

Jubilæumsskrifter synes Kredsen også at have en ubændig trang til. Der er udkommet mindst en lille håndfuld gennem årene, og de er unikke dokumenter, der beskriver et temmelig sært fænomen i dansk studenter- og åndsliv: Kredsen. De kigger indad, husker, causerer, fører interne diskussioner og fortæller anekdoter om Jørgen Bukdahl og Oscar Geismar, om Johannes Lauridsen og Ejvind Larsen, og om hvem, der fandt hvem at gifte sig med.

Det er der ikke brug for igen. Ikke fordi vi mener, at der skulle være mindre gode anekdoter at fortælle fra de seneste 25 år, siden der sidst udkom sådan et jubilæumsskrift. Det er der utvivlsomt. Dem bliver der god tid til at fortælle. Vi synes, at det er på tide, at Kredsen retter blikket den anden vej: udad.

Derfor er denne bog i stedet et forsøg på at lade Studenterkredsen bidrage til at skrive det 20. århundredes teologihistorie ved at genoptrykke det, vi mener, er de bedste og vigtigste teologiske dokumenter fra det tidsskrift, Studenterkredsen udgav fra 1933 til 1997, som først hed Studenterkredsen og senere blot Kredsen. Deri har alle fra Regin Prenter og Arne Fog Pedersen over Kaj Thaning og K.E. Løgstrup til Kjeld Holm og Joakim Garff i løbet af Kredens lange levetid taget deres tids teologiske og intellektuelle kampe i bedste Kredens-ånd, hvilken vist bedst kan beskrives som "religionskrig" for nu at bruge Johannes Lauridsens legendariske udtryk. Det har efter vores mening resulteret i nogle fremragende teologiske artikler, og efter i halvandet år at have beskæftiget os med dette tidsskrifts arkiver er undertegnede overbeviste